

राजविराज दैनिक

वर्ष ३५ अंक २२९ २०८३ साल वैशाख ३ गते बिहीबार (16 Apr 2026 Thursday) मूल्य रु. ५/-

Log in : rajbirajdainik.com.np

यस अंक भित्र : २ पृष्ठमा : सलहेश फूलवारी मेलाको ... ३ पृष्ठमा : आरोग्य पर्यटन प्रवर्द्धनमा ... ३ पृष्ठमा : विहारमा नयाँ नेतृत्व, ...

आन्दोलनका बीच प्रशासनिक कार्यालय सार्ने तयारी

दैनिक समाचारदाता राजविराज, २ वैशाख ।

हाल कायम रहेको हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको कार्यालय छिट्टै नयाँ स्थानमा सारिने भएको छ ।

प्रशासनिक कार्यालय सार्ने विषयलाई लिएर जनप्रतिनिधिकै

एक पक्षले आन्दोलन गरिरहेका बेला बुधवार कार्यालय परिसरमै पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गरि पालिकाले केही दिन भित्रै कार्यालय हाल कायम रहेको वडाबाट अर्को वडामा सार्ने तयारी भएको जनाएको हो ।

सप्तरीकै पुरानो

सदरमुकाम हनुमाननगर वडा नं. १२ मा रहेको पालिकाको कार्यालय आवश्यक पूर्वाधारको अभावमा व्यवस्थित ढंगले संचालन गर्न समस्या भएपछि अर्को व्यवस्था नहुन्जेल सम्मका लागि वडा नं. ५ स्थित प्रस्तावित नगर पशु अस्पतालको नवनिर्मित

भवनमा सार्ने निर्णय भएको नगर प्रमुख विरेन्द्र माझीले जानकारी दिए । यसका लागि शुभसाइत देखाएर छिट्टै कार्यालय नयाँ भवनमा सार्ने तयारी भइरहेको उनको भनाई छ ।

हाल संचालनमा रहेको कार्यालयमा बाढीका बेला असुरक्षित हुने गरेको, बाढीको समयमा ढुंगा चढेर कार्यालय भित्र छिर्ने अवस्था रहेको र प्रयाप्त कोठाहरुको अभाव भएको लगायतका कारण देखाउँदै चैत्र २७ गते नगर परिषदको बैठकले आफ्नो कार्यालयको दैनिकी कामकाज हालका लागि नगर पशु अस्पतालको नवनिर्मित भवनबाट संचालन गर्ने निर्णय गरेको थियो ।

प्रमुख माझीले हाल संचालनमा रहेको कार्यालयमा सुरक्षित अवस्थामा रहेको भवन कोठाहरुमा भने निजी व्यक्तिको घरमा भाडामा रहेका केही वडा तथा स्वास्थ्य चौकी लगायतका कार्यालय राखेर खर्च घटाउने मनसायले पनि त्यस्तो निर्णय गरिएको स्पष्ट पारेका छन् ।

कुल १४ वटा वडा रहेको पालिकाका ५ वटा वडाध्यक्ष भने उक्त निर्णयको विरोध गर्दै आइरहेका छन् । नगर परिषदको सो निर्णय विरुद्ध उनीहरुले चरणबद्ध आन्दोलन गर्दै आएका छन् । उनीहरुले साविककै ठाउँमा वा सोही वडामा नयाँ प्रशासकीय भवन निर्माण कार्यालयको सेवा प्रवाहा गर्नु पर्ने एक सुत्रिय माग अघि सारेका छन् ।

समाधानका लागि आवश्यक पहल तत्कालै सुरु गरिने प्रतिबद्धता जनाए । यसका लागि जिल्लाका सबै सांसदहरु मिलेर काम गर्ने उनको

बाँकी तीन पृष्ठमा

लागू औषधको दुर्व्यसनबाट टाढा रहौं

लागूऔषध सेवनले मानिसको शारीरिक र मानसिक स्वास्थ्य बिग्रन्छ, धन सम्पतिको वर्वाद गर्दछ, यसको प्रयोगबाट आफू, परिवार, समाज र राष्ट्रलाई नै अपुरणिय क्षति पुग्ने हुँदा यस्ता पदार्थदेखी टाढा रहौं ।

दुई सय २५ केजी गाँजासहित दुई जना पक्राउ

दैनिक समाचारदाता सुनसरी, २ वैशाख ।

सुनसरी बराहक्षेत्र नगरपालिका-६ बाट ठूलो परिणामा लागूऔषध गाँजासहित पक्राउ परेका दुई जनालाई बुधवार सार्वजनिक गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेमा स्थानीय २० वर्षीय विशेष माझी र १८ वर्षीय रोशन श्रेष्ठ रहेको सुनसरीका प्रहरी उपरीक्षक केशव थेबेले जानकारी दिए ।

सप्तकोशी नदीमा लागूऔषध गाँजा ओसारपसार भइरहेको भनी गोप्य सूचनाका आधारमा इलाका प्रहरी कार्यालय महेन्द्रनगरबाट

खटिएको प्रहरीको टोलीले २२५ केजी गाँजासहित दुवै जनालाई नियन्त्रणमा लिएको उनले जानकारी दिए ।

बाँसको भाकलाई भडगालो छेउमा चेकजाँच गर्ने क्रममा भाक मुनिको भागमा लुकाइछिपाइ राखेको अवस्थामा नौ वटा प्लाष्टिकको बोरामा २२५ किलो गाँजा र को ३० प ९४७५ नम्बर मोटरसाइकलसहित दुवै जनालाई नियन्त्रणमा लिएको प्रहरी उपरीक्षक थेबेले जानकारी दिए । पक्राउ परेकाको विषयमा अनुसन्धान भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुनसरीले जनाएको छ ।

स्थानीय तहसँग मागियो विद्यालय समायोजनको विवरण

काठमाडौं, २ वैशाख (रासस) । शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय मातहतको शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्रले सरकारको शासकीय सुधारसम्बन्धी १०० कार्यसूचीको कार्यान्वयनका क्रममा विद्यालय समायोजन र नयाँ स्थापना गरिएका विद्यालयको विवरण मागेको छ ।

केन्द्रले सबै स्थानीय तहलाई पत्राचार गरेर मन्त्रिपरिषद्को गत चैत १३ को बैठकको निर्णयमा रहेको १०० बुँदे कार्यसूचीअन्तर्गत पर्ने विद्यालय शिक्षा क्षेत्रका विषयबारेको विवरण मागेको हो । केन्द्रले भौगोलिक सूचना प्रणालीको प्रयोगमार्फत् वैज्ञानिक नक्साङ्कन गरी जनसङ्ख्याको बदलिँदो स्वरूप, भौगोलिक विकटता, विद्यार्थी सङ्ख्या र दुरी आदिका आधारमा विद्यालय समायोजन गरिएका तथा नयाँ

स्थापना गरिएका विद्यालयको विवरण स्थानीय तहसँग मागेको छ ।

केन्द्रका निर्देशक डा श्यामप्रसाद आचार्यले अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षासम्बन्धी ऐन, २०७५ बमोजिम निजी लगानीका विद्यालय र सार्वजनिक गुठी अन्तर्गत सञ्चालन भएका विद्यालय ऐनद्वारा निर्धारित अनुपातमा अनिवार्यरूपमा छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने विद्यालयगत विद्यार्थी विवरण पनि माग गरिएको बताउनुभयो ।

यसैगरी, विविध कारणले जन्मदताको प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न नसकेका बालबालिकाका हकमा स्थानीय तहबाट प्रमाणित विवरणका आधारमा विद्यालयमा भर्ना गर्ने व्यवस्था मिलाउने र त्यसरी भर्ना भएका विद्यार्थी विवरण पनि माग गरिएको छ ।

लामो समयदेखी बन्द रहेका छोटी भन्सारहरु खुलाउन पहल गर्ने प्रतिबद्धता

दैनिक समाचारदाता राजविराज, २ वैशाख ।

मओवादी द्वन्दका बेला बन्द गरिएका छोटी भन्सार कार्यालयहरु पुनःसंचालनका लागि आवश्यक पहल गर्ने प्रतिनिधिसभा सदस्य अमरकान्त चौधरीले प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका छन् ।

हालै सम्पन्न प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा रास्वपाका तर्फबाट उम्मेदवार भई सप्तरीको क्षेत्र नं. ३ बाट निर्वाचित भई बुधवार आफ्नै निवास परिसरमा नयाँ वर्ष तथा जुडशितल पर्वको अवसरमा शुभकामना आदान प्रदान तथा सरोकारवालासँगको छलफल

कार्यक्रममा यस्तो प्रतिबद्धता जनाएका हुन् ।

छिमेकी देश भारतसँग खुला सीमानासँग जोडिएका जिल्लाका तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकास्थित मुख्य भन्सार कार्यालय बाहेक अन्य सबै छोटी भन्सार कार्यालयहरु बन्द हुँदा उपभोक्ता र उद्योग व्यवसायी दुवै मारमा परेको कार्यक्रममा सप्तरी उद्योग बाणिज्य संघका अध्यक्ष लालुप्रसाद अग्रवाल तथा उद्योग बाणिज्य महासंघका केन्द्रिय सदस्य अरुण प्रधानले ध्यानाकर्षण गराएपछी सांसद चौधरीले उक्त समस्या

सम्पदा जोगाऔं, पहिचान बचाऔं ।

- ❖ ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण गरौं ।
- ❖ सम्पदा क्षेत्रमा फोहोर नगरौं ।
- ❖ पुरातात्विक तथा धार्मिक स्थलहरुमा तोडफोड वा क्षति नपुन्याऔं ।
- ❖ स्थानीय संस्कृति, परम्परा र मूल्य-मान्यताको सम्मान गरौं ।
- ❖ सम्पदा क्षेत्रको संरक्षणसम्बन्धी नियम तथा निर्देशनहरुको पालना गरौं ।
- ❖ पर्यटक तथा आगन्तुकहरुलाई सम्पदाको महत्वबारे जानकारी गराऔं ।
- ❖ अनधिकृत निर्माण तथा अतिक्रमणबाट सम्पदालाई जोगाऔं ।
- ❖ पुराना सम्पदाहरुको मर्मत-सम्भार र संरक्षणमा समुदायको सक्रियता बढाऔं ।

सम्पदा जोगाउनु हाम्रो कर्तव्य हो ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सलहेश फूलबारी मेलाको अन्तरराष्ट्रियकरणको खाँचो

राजेश विद्रोही

काठमाडौं, २ वैशाख (रासस) ।

नयाँ वर्षको दिन सिरहाको लहानमा अवस्थित लोकनायक सलहेश फूलबारी मेला लाग्ने गर्दछ । यो मेलाको आफ्नै प्राचीन र ऐतिहासिक महत्व रहेको छ । मिथिलाको धार्मिक-ऐतिहासिक भूमिमा रहेको यो स्थल दलित समुदायअन्तर्गत पर्ने दुसाद (पासवान) जातिको पुख्र्यौली इतिहाससँग जोडिएको छ । नेपालका महत्वपूर्ण धार्मिक तथा सांस्कृतिक स्थलहरूमध्ये यो पनि एक विशिष्ट पहिचान बोकेको स्थल हो तर दलित समुदायको इतिहाससँग सम्बन्धित भएकै कारण यो स्थल लामो समयसम्म ओभरलेमा परेको मात्र छैन, पछिल्लो समय विभिन्न कारणले विवादमा समेत तानिएको छ ।

यस सन्दर्भमा राज्यले गम्भीर अध्ययन र अनुसन्धान गरी यस स्थललाई यसको मौलिक इतिहाससँग जोडिएको समुदायकै अग्रधिकार सुनिश्चित हुने गरी संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्न आवश्यक देखिन्छ । साथै, नयाँ वर्षको अवसरमा यस मेलाको व्यापक प्रचारप्रसार गरी विदेशी पर्यटक आकर्षित गर्ने उद्देश्यले अन्तरराष्ट्रियकरण गर्नु आजको आवश्यकता हो । यसबाट राज्यको आर्थिक, सामाजिक र ऐतिहासिक विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने निश्चित छ ।

नेपालको तराई-मधेस भौगोलिक रूपमा मात्र नभई यो इतिहास, लोकविश्वास र सांस्कृतिक स्मृतिहरूको जीवित सङ्ग्रहालय पनि हो । यहाँका

प्रत्येक पर्व, मेला र परम्पराले कुनै न कुनै सामाजिक, ऐतिहासिक वा सांस्कृतिक अर्थ बोकेका छन् । यिनै परम्पराहरूको बीचमा गहिरो जनविश्वास, पहिचान र प्रतिरोधको चेतनासँग गाँसिएको एक महत्वपूर्ण सांस्कृतिक अभ्यास हो—राजा सलहेशको कथा र फूलबारी मेला । जुन प्रत्येक नयाँ वर्षको दिन विशेष उत्साहका साथ मनाइन्छ ।

वैशाख १ नेपाली नयाँ वर्षको सुरुवात मात्र होइन, यो समयको पुनरारम्भ, आशा र नवजीवनको प्रतीक पनि हो । पहाडी क्षेत्रभै मधेसमा पनि नयाँ वर्षले सामाजिक, धार्मिक र सांस्कृतिक गतिविधिलाई नयाँ ऊर्जा दिन्छ । तर मधेसको विशेषता के हो भने यहाँ नयाँ वर्ष केवल पात्रो परिवर्तनमा सीमित छैन—यो लोकनायकहरूको स्मरण, सामूहिक आस्था र सामाजिक सांस्कृतिक पुनर्जागरणसँग गहिरो रूपमा जोडिएको छ । राजा सलहेशको फूलबारी मेला यसै सन्दर्भमा नयाँ वर्षलाई सामाजिक अर्थ दिने महत्वपूर्ण माध्यम बनेको छ । यहाँ नयाँ वर्षको स्वागत केवल शुभकामना साटासाटबाट मात्र होइन, सांस्कृतिक भेला, सामूहिक अनुष्ठान र ऐतिहासिक स्मरणमार्फत गरिन्छ ।

राजा सलहेश मधेसी समाजका विशेषगरी दुसाद (पासवान) समुदायका लागि केवल ऐतिहासिक पात्र मात्र होइनन्, उनी सामाजिक न्याय, समानता र प्रतिरोधका प्रतीक पनि हुन् । मौखिक

परम्पराअनुसार उनी १३औँ वा १४औँ शताब्दीका वीर, न्यायप्रिय र जनमुखी समाजिक शासक थिए । उनको कथा लिखित इतिहासमा सीमित रूपमा पाइए पनि लोकगीत, नाच, नाटक र सामुदायिक स्मृतिमा गहिरोसँग स्थापित छ । इतिहासशास्त्रीय दृष्टिले हेर्दा सलहेश जस्ता पात्रहरू 'लोकइतिहास' का प्रतिनिधि हुन्—जहाँ औपचारिक दस्तावेजभन्दा जनस्मृति र सांस्कृतिक अभ्यासले इतिहास निर्माण गर्छ । दलित समुदायले भोग्दै आएको ऐतिहासिक विभेद, बहिष्कार र शोषणको सन्दर्भमा सलहेशको कथा आत्मसम्मानको स्रोत बनेको छ । यसले एउटा सन्देश दिन्छ—“हामी पनि इतिहासका निर्माता हौं ।”

राजा सलहेशसँग सम्बन्धित प्रमुख स्थलका रूपमा महिसौथा गढलाई लिइन्छ । यसलाई उनको दरबार रहेको स्थान मानिन्छ । यस्ता स्थलहरू केवल धार्मिक केन्द्र मात्र होइनन्, यी सांस्कृतिक भूगोलका महत्वपूर्ण अङ्ग हुन् । फूलबारी मेला वरिपरि मानिक दह, पोखरीया गढ, पतारी ऐतिहासिक मेलाहरू पनि लाग्ने गर्छन् । यसले कुनै समुदायको ऐतिहासिक उपस्थिति, सांस्कृतिक निरन्तरता र पहिचानलाई भौगोलिक रूपमा स्थापित गर्छन् तर विडम्बना के छ भने यस्ता स्थलहरूको संरक्षणमा राज्यको ध्यान अझै पुग्न सकेको छैन । यदि महिसौथा गढलगायतका क्षेत्रहरूको वैज्ञानिक अध्ययन, संरक्षण र व्यवस्थित प्रवर्द्धन गरियो भने यसले राष्ट्रिय सम्पदाका रूपमा मान्यता पाउन सक्छ भने अन्तरराष्ट्रिय बजारीकरण पनि गर्न सकिन्छ ।

सिरहाको लहान क्षेत्रमा पर्ने सलहेश फूलबारीमा लाग्ने मेला यस सम्पूर्ण परम्पराको केन्द्र हो । यसको मूल कथा राजा सलहेश र मालिनीबीचको प्रेमसँग जोडिएको छ । जनविश्वासअनुसार हरेक वर्ष वैशाख महिनामा फूलबारीको

एक विशेष रुखमा सुनाखरी फूल आफैँ फुल्ने गर्दछ, जसलाई सलहेश र मालिनीको प्रतीकात्मक मिलनको रूपमा व्याख्या गरिन्छ । वैज्ञानिक दृष्टिले यो मौसमी जैविक प्रक्रिया हुन सक्छ । तर स्थानीय समुदायका लागि यो दिव्य चमत्कार हो । यही बिन्दुमा विज्ञान र आस्थाबीचको सहअस्तित्व देखिन्छ । समाजशास्त्रीय रूपमा हेर्दा यस्ता विश्वासहरूले समुदायलाई एकताबद्ध बनाउने, सांस्कृतिक निरन्तरता कायम राख्ने र सामूहिक पहिचान निर्माण गर्ने काम गर्छन् ।

फूलबारी मेला नेपालको मात्र होइन, भारतको बिहार राज्यसँग पनि गहिरो रूपमा जोडिएको छ । हरेक वर्ष हजारौँ श्रद्धालु बिहारबाट यहाँ आउने गर्छन् । यसले मधेसको सांस्कृतिक सम्बन्धलाई सीमापार विस्तार गरेको छ । यसलाई 'ट्रान्सनेशनल कल्चर' का रूपमा व्याख्या गर्न सकिन्छ—जहाँ संस्कृति राजनीतिक सीमाभन्दा माथि उठेर समुदायलाई जोड्छ । यो पक्षले नेपाल-भारतबीच सांस्कृतिक कूटनीतिलाई मजबुत बनाउन ठूलो भूमिका खेल्न सक्छ । यदि राज्यले यसलाई सही रूपमा उपयोग गर्न सकेमा यो क्षेत्र सांस्कृतिक सहकार्यको उत्कृष्ट उदाहरण बन्न सक्छ । अघिल्लो वर्ष यो धर्तीलाई थप परिष्कृत तथा अन्तरराष्ट्रियकरण गर्न डा.भीम राव अम्बेडकरको शालिकसहित पार्क बनाउने सुनिश्चित भएको थियो । तर विवादको कारण सफल हुन सकेन ।

फूलबारी मेला केवल सांस्कृतिक कार्यक्रम मात्र होइन, यो स्थानीय अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण आधार पनि हो । प्रत्येक वर्ष हजारौँ मानिसहरूको सहभागिताले बजारमा ठूलो आर्थिक गतिविधि सिर्जना गर्छ । होटल, यातायात, खुद्रा व्यापार, हस्तकला र खाद्य व्यवसायले राम्रो आमदानी गर्छन् । यसले स्थानीय रोजगारी सिर्जना गर्नुका साथै गरिबी न्यूनीकरणमा योगदान पुऱ्याउँछ । यदि यसलाई

व्यवस्थित पर्यटनसँग जोड्न सकियो भने यो क्षेत्र आर्थिक रूपमा अझ सशक्त बन्न सक्छ, तर हालसम्म योजनाबद्ध विकासको अभाव, अस्थायी संरचना र कमजोर व्यवस्थापनले यसको पूर्ण सम्भावना उपयोग हुन सकेको छैन ।

फूलबारी मेलाको सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष यसको सामाजिक र राजनीतिक सन्देश हो । दलित समुदायका लागि सलहेश केवल देवता होइनन्, उनी आत्मसम्मान र प्रतिरोधका प्रतीक हुन् । नेपालको ऐतिहासिक रूपमा विभेदपूर्ण सामाजिक संरचनामा सलहेशको कथा वैकल्पिक शक्ति स्रोत बनेको छ । यसले पहिचान, समानता र अधिकारका लागि संघर्ष गर्ने प्रेरणा दिन्छ । यसलाई 'सांस्कृतिक राजनीति' का रूपमा पनि बुझ्न सकिन्छ—जहाँ सांस्कृतिक अभ्यासहरू सामाजिक परिवर्तनका माध्यम बन्दछन् ।

यति महत्वपूर्ण सांस्कृतिक सम्पदा हुँदाहुँदै पनि फूलबारी मेला अझै राष्ट्रिय सीमाभित्रै सीमित छ । यसको अन्तरराष्ट्रियकरण आवश्यक हुनुका प्रमुख कारणहरू स्पष्ट छन् । पहिलो, विश्वव्यापी पहिचानका लागि—मधेसी दलित समुदायको समृद्ध इतिहास र सांस्कृतिक विरासतलाई अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा चिनाउन आवश्यक छ । दोस्रो, पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि—धार्मिक तथा सांस्कृतिक पर्यटनमार्फत विदेशी पर्यटक आकर्षित गरी देशको पर्यटन क्षेत्रलाई बलियो बनाउन सकिन्छ । तेस्रो, आर्थिक सशक्तीकरणका लागि—मेलासँग जोडिएका स्थानीय व्यवसाय, हस्तकला र सेवा क्षेत्रलाई दिगो रूपमा सुदृढ गर्न अन्तरराष्ट्रिय ध्यान आवश्यक हुन्छ । चौथो, सांस्कृतिक कूटनीतिका लागि—नेपाल, भारतलगायत अन्य देशहरूसँग सांस्कृतिक सम्बन्ध विस्तार गर्दै आपसी समझदारी र सहकार्यलाई अझ मजबुत बनाउन यसको

अन्तरराष्ट्रियकरण अपरिहार्य देखिन्छ ।

अन्तरराष्ट्रियकरणका सम्भावित उपायहरू

सलहेश फूलबारी मेलाको संरक्षण, प्रवर्द्धन र अन्तरराष्ट्रियकरणका लागि दीर्घकालीन र बहुआयामिक रणनीति आवश्यक छ । सबैभन्दा पहिले, सलहेश परम्परालाई “युनेस्को अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदा” सूचीमा सूचीकृत गराउने पहलले यसको अन्तरराष्ट्रिय मान्यता र संरक्षणमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँछ । त्यसैगरी फूलबारी मेला, महिसौथा गढ, मानिक दह, पोखडीया गढ, पतारी तथा सप्तरीका दिनाभद्री मन्दिरलाई जोडेर “दलित सांस्कृतिक सलहेश सर्किट” निर्माण गर्न सकिन्छ । जसले धार्मिक-सांस्कृतिक पर्यटनलाई बढावा दिन्छ र स्थानीय अर्थतन्त्र सुदृढ बनाउँछ ।

डिजिटल अभिलेखीकरणमार्फत सलहेशसँग सम्बन्धित लोककथा, गीत, नाटक र अनुष्ठानहरू सुरक्षित गर्नुपर्छ, जसले मौखिक परम्परालाई दीर्घकालीन रूपमा जोगाउँछ । साथै अन्तरराष्ट्रिय महोत्सव आयोजना, पूर्वाधार विकास (सडक, होटल, सरसफाइ, सूचना केन्द्र) र शैक्षिक पाठ्यक्रममा समावेशीकरण पनि आवश्यक छन् । तर, पूर्वाधारको अभाव, व्यवस्थापन कमजोरी र संरक्षण चुनौतीहरूलाई समाधान गर्न राज्य, स्थानीय तह, निजी क्षेत्र र समुदायबीच सहकार्य अपरिहार्य छ । समावेशी दृष्टिकोण अपनाएर मात्र दलित समुदायसँग जोडिएको सलहेश परम्पराको दीगो संरक्षण सम्भव हुन्छ ।

अन्त्यमा राजा सलहेश र फूलबारी मेला केवल धार्मिक वा सांस्कृतिक कार्यक्रम मात्र होइन । यो मधेसी दलित समुदायको आत्मा, इतिहास, प्रेम, सङ्घर्ष र पहिचानको सङ्गम हो । तर यसलाई एउटै जातिसँग मात्र जोड्नु हुँदैन, तर ऐतिहासिकता भने जोड्नुपर्छ । र, सबैको साझा र राष्ट्रकै सम्पत्तिको रूपमा विकास गर्नुपर्छ । यसले नयाँ वर्षलाई समयको परिवर्तनको रूपमा मात्र होइन, सामाजिक चेतनाको पुनर्जागरणका रूपमा स्थापित गर्छ । त्यसैले यसको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्नु केवल स्थानीय समुदायको जिम्मेवारी मात्र होइन, सम्पूर्ण राष्ट्रको कर्तव्य हो । अब नीतिगत प्रतिबद्धता, वैज्ञानिक अध्ययन, सांस्कृतिक सम्मान र दिगो विकासको स्पष्ट दृष्टिकोणको आवश्यक छ । यदि हामीले समयमै यसलाई अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा स्थापित गर्न सक्यौं भने वैशाख १ को फूलबारी मेला केवल एउटा परम्परा मात्र नभई नेपालको राष्ट्रिय गौरव र विश्व सांस्कृतिक सम्पदाको उज्यालो प्रतीक बन्न सक्छ ।

डा. भगवती यादव

Dr. Bhagwati Yadav
MBBS, MD Paediatrics (USC)
NMC Reg. No. : 11389

नवजात शिशु तथा बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सरोज कुमार साह

Dr. Saroj Kumar Sah
MBBS, MS Orthopaedics (BPKIHS) Dharan
Fellowship in Hand Surgery (CMC Vellore)
NMC Reg. No. : 13288

हाड जोर्नी, नशा तथा बाथ रोग विशेषज्ञ

डा. जयन्ती यादव

Dr. Jayanti Yadav
M.B.B.S. MD (Obstetrician and Gynaecologist)

हाल कार्यरत गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल राजविराज
NMC Reg No. : 15312

बरिष्ठ स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क : कृताञ्जली स्वास्थ्य क्लिनिक, राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569

आरोग्य पर्यटन प्रवर्द्धनमा नयाँ आयाम

कृष्ण अधिकारी
काठमाडौँ, २ वैशाख (रासस) । वर्तमान सरकारले शासकीय सुधारका लागि तयार गरेको कामको सूचीमा आरोग्य पर्यटनलाई आर्थिक रूपान्तरणको राष्ट्रिय एजेन्डासहित नेपालको योग र प्राकृतिक चिकित्सा पर्यटनलाई अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा चिनाउने योजना अधि सारेको छ । सरकारले हालै सार्वजनिक गरेको शासकीय सुधारका लागि एक सय कार्यसूचीको ७३ नं बुँदामा नेपाललाई आरोग्य पर्यटन (पूर्वीय दर्शन, ध्यान, योग, प्राकृतिक चिकित्सा लगायत) को ‘हब’ बनाउन १५ दिनभित्र आरोग्य पर्यटन रणनीति जारी गर्ने उल्लेख गरेको छ । साथै, नेपालको प्रस्तावमा संयुक्त राष्ट्रसङ्घको महासभाले हरेक वर्ष अप्रिल १५ लाई अन्तरराष्ट्रिय आरोग्य दिवस मनाउने निर्णय गरेकामा उक्त प्रस्तावमा मतदान गर्ने सबै सदस्य राष्ट्रहरुलाई धन्यवाद ज्ञापन गरिएको छ । आरोग्य पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्न ‘नेपाल वेलनेस डयर २०२७’ मनाउन अन्तरनिकाय संयन्त्र बनाउने निर्णयले नेपाललाई आरोग्य पर्यटनको केन्द्रको रुपमा स्थापित गर्न बाटो खुलेको छ ।

औषधि विज्ञानका क्षेत्रमा आज विश्वमा अनेक खोज अनुसन्धानहरुसँगै नयाँनयाँ रोगको सङ्क्रमण पनि उत्तिकै बढ्दै जाँदा आधुनिक चिकित्सा पद्धतिले आम मानिसलाई पूर्ण स्वास्थ्यको सुनिश्चित गर्न सकेको छैन । निदनात्मक उपचार पद्धतिबाट कुनै रोगको उपचार हुन सके पनि त्यसको नकारात्मक असरबाट अर्को स्वास्थ्य समस्या देखिन जाँदा मानिसलाई पूर्ण निरोगी तुल्याउन कठिन भएको छ । वास्तवमा स्वास्थ्यलाई केवल उपचारको विषयका रूपमा मात्र नभई समग्र जीवनशैली र सामाजिक प्रणालीसँग जोडेर हेर्नुपर्ने हुन्छ । मानिसको स्वास्थ्य स्थिति आन्तरिक सन्तुलन, सचेतना, स्वजागरण र आरोग्यबाट सुरु हुन्छ ।

पछिल्लो समय स्वास्थ्यलाई केवल रोग नलाग्नुको अवस्था मात्र नभई समग्र कल्याणको अवस्थाका रूपमा परिभाषित गरेको छ । दिगो र सुदृढ समाज निर्माणका लागि रोकथाममुखी स्वास्थ्य सेवा, स्वस्थ जीवनशैलीको प्रवर्द्धन तथा सबैलाई पहुँच हुने समावेशी स्वास्थ्य प्रणाली विकासमा जोड दिन थालिएको छ । यहाँ स्वास्थ्य भन्नाले शारीरिक, मानसिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भावनात्मक तथा पर्यावरणीय पक्षसहितको समग्र सन्तुलित अवस्थालाई जनाउँछ । आधुनिक उपचार पद्धतिभन्दा पनि रोग नलाग्ने अवस्था मात्र नभई शारीरिक, मानसिक, सामाजिक तथा पर्यावरणीय सन्तुलनसहितको समग्र कल्याणका रूपमा राख्न पूर्वीय सभ्यतामा आधारित आरोग्यता जरुरत हुने तथ्यलाई विश्वव्यापी रुपमा स्वीकार गर्न थालिएको छ ।

राष्ट्र सङ्घद्वारा नेपालको प्रस्ताव स्वीकार

नेपालले प्रस्ताव गरे अनुसार समग्र स्वास्थ्य, सुख र सन्तुलित जीवनशैली प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले संयुक्त राष्ट्र सङ्घको महासभाले गत मार्च १० मा हरेक वर्ष अप्रिल १५ लाई अन्तर्राष्ट्रिय आरोग्य दिवस मनाउने प्रस्ताव पारित गरेसँगै देशमा आरोग्य पर्यटन (वेलनेस टुरिजम) प्रवर्द्धनले थप गति लिने विश्वास गरिएको छ । यसलाई नेपालका लागि कूटनीतिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिले महत्वपूर्ण उपलब्धि मान्न सकिन्छ । सस्तो, सुलभ र समावेशी स्वास्थ्य अभ्यास अवलम्बन गर्न सबैलाई प्रेरित गर्नु नै यो दिवसको मुख्य लक्ष्य हो । यसले स्वस्थ जीवनशैली, मानसिक स्वास्थ्य संरक्षण तथा प्रकृतिसँग सन्तुलित जीवन बिताउन विश्व समुदायलाई प्रेरित गर्नेछ । नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा आरोग्यको अवधारणालाई प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यसहित यो प्रस्ताव अधि सारेको हो । महासभाबाट प्रस्ताव पारित भएसँगै आरोग्यसम्बन्धी अवधारणालाई विश्वव्यापी रूपमा संस्थागत गर्ने दिशामा महत्वपूर्ण कदमका रुपमा लिन सकिन्छ । नेपालले प्रस्तुत गरेको अवधारणाले विश्वव्यापी स्वास्थ्य बहसलाई नयाँ आयाम दिने विश्वास गरिएको छ ।

महासभामा प्रस्ताव पारित भएपछि यसले विश्व समुदायलाई स्वास्थ्यप्रति समग्र दृष्टिकोण अपनाउन प्रेरित गरेको छ । साथै, विश्वभर सुदृढ र दिगो समाज निर्माणका लागि रोकथाममुखी स्वास्थ्य सेवा, स्वस्थ जीवनशैली तथा समावेशी स्वास्थ्य प्रणाली प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने आवश्यकतामा पनि जोड दिएको छ । यस प्रस्तावले विश्वभर स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि बहुआयामिक दृष्टिकोण अपनाउन मार्गनिर्देशन गर्नुका साथै योग, ध्यान र प्राकृतिक उपचारमा आधारित आरोग्य पर्यटन प्रवर्द्धनमा समेत नेपाललाई महत्वपूर्ण अवसर प्राप्त भएको छ ।

विश्वव्यापी रुपमा आरोग्य पर्यटनको महत्वपूर्ण हिस्साको रुपमा प्रवर्द्धन गर्न सकिने र यसबाट नेपाली पर्यटन परिदृश्यको गुणात्मक सुधार हुने अपेक्षा गरिएको छ । यसबाट नेपाल आउने पर्यटकको संख्या वृद्धि हुने, पर्यटकको औसत बसाई लम्बिने र पर्यटकको दैनिक खर्चमा समेत वृद्धि भई मुलुकको अर्थतन्त्रमा समेत उल्लेख्य सुधार आउने विश्वास गर्न सकिन्छ । स्वास्थ्यलाई बहुआयामिक रूपमा बुझ्ने र त्यसअनुसार नीति तथा

कार्यक्रम विकास गर्ने दिशामा यस्तो अन्तर्राष्ट्रिय पहल प्रभावकारी हुन सक्छ ।

आरोग्य पर्यटनको प्रस्तावक राष्ट्रको हैसियतमा विश्व पर्यटन बजारमा नेपाल प्रमुख स्रोत गन्तव्यको रुपमा स्थापित हुने भएकाले नवीन सोच, प्रभावकारी कार्यक्रम र परिणाममुखी व्यवस्थापनमार्फत नेपाललाई आरोग्य पर्यटनको केन्द्रका रूपमा स्थापित गर्न सम्बद्ध सबै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पक्षको सक्रियता आवश्यक पर्दछ । विशेषगरी स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँच, रोगको रोकथाम, मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन तथा वातावरणीय स्वास्थ्यका विषयलाई प्राथमिकताका साथ अधि बढाउनुपर्ने हुन्छ । यसका लागि सरकार, अन्तर्राष्ट्रिय संस्था तथा समुदायबीच सहकार्य बढाउँदै स्वास्थ्य प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउनु पर्ने हुन्छ ।

आरोग्य पर्यटनको सम्भावना

आरोग्य पर्यटनलाई नेपालले ‘सफ्ट पावर’ का रूपमा प्रयोग गर्न सक्ने अवसर रहेको छ । ध्यान, योग र प्राकृतिक चिकित्सासहितको आरोग्य पर्यटनले राष्ट्रिय गौरव जोगाउन र मानव कल्याणयुक्त पर्यापर्यटनको विकासमा सहयोग पुग्नेछ । प्राकृतिक सम्पदा, सांस्कृतिक धरोहर, परम्परागत चिकित्सा प्रणाली र आध्यात्मिक शक्तिजस्ता आधारहरुले नेपाल आरोग्य पर्यटनका लागि विश्वमै प्रमुख गन्तव्य स्थल बन्न सहयोग पुग्दछ । यहाँको भौगोलिक विविधता, योग र ध्यानको केन्द्र, आयुर्वेदिक जडीबुटी र परम्परागत उपचार पद्धति, धार्मिक सहिष्णुता, सांस्कृतिक सम्पदा, स्वच्छ पानी र जैविक खाद्य प्रणाली नै आरोग्य पर्यटनका लागि उपयुक्त आधारहरु हुन् ।

‘आरोग्य नै समृद्धिको आधार हो’ भन्ने लक्ष्यका साथ हाम्रा नीति, योजना र कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न सक्दा विश्व समुदायबाट राम्रो लाभ लिन सकिने अवसर रहेको छ । आज विश्वभर आरोग्य उद्योग तीव्र गतिमा विस्तार भइरहेको छ । ग्लोबल वेलनेस इन्स्टिच्युटका अनुसार सन् २०२४ मा विश्व आरोग्य अर्थतन्त्र ६.७६ ट्रिलियन अमेरिकी डलर पुगेको छ, जुन सन् २०१९ को ४.९९ ट्रिलियन डलरको तुलनामा करिब १३४.४ प्रतिशतले बढी हो । सन् २०२९ मा यो ९.७५ ट्रिलियन अमेरिकी डलर पुग्ने अनुमान गरिएको छ । यसमा थोरै अंश भए पनि प्राप्त गर्न

सय रुपैयासम्म गाडी भाडा तिर्नुपर्ने अवस्था रहेको कार्यक्रममा सहभागि उपभोक्ता र उद्योगि व्यवसायीले गुनसो पोखेका थिए ।

सांसद चौधरीले आफ्नो पहिलो प्राथमिकता जनताको काम र जिल्लाको समग्र विकास रहेको भन्दै पर्व, त्योहार र बिदालाई जनहितमा प्रयोग गर्ने सोच बनाएको बताए ।

कार्यक्रममा पत्रकार

सक्दा नेपालको समृद्धिमा ठूलो योगदान पुग्दछ ।

आज विश्व आपसी द्वन्द्व, अस्थिर राजनीति र धराशायी अर्थतन्त्रका कारण अशान्त, तनाव र अस्वस्थकर वातावरणमा गुञ्जिन बाध्य भइरहेको अवस्थामा संयुक्त राष्ट्र सङ्घले नेपालको प्रस्तावलाई स्वीकार गरी मानवको समग्र आरोग्य र कल्याणलाई अन्तर्राष्ट्रिय एजेन्डामा स्थान दिनु अत्यन्त प्रेरणादायी र महत्वपूर्ण अवसर हो । नेपालले आरोग्य पर्यटनलाई आफ्नो राष्ट्रिय ब्रान्डका रूपमा स्थापित गर्न सकेको अवस्थामा आर्थिक समृद्धि मात्र होइन, विश्वलाई स्वास्थ्य, शान्ति र सन्तुलित जीवनशैली प्रदान गर्ने केन्द्रका रूपमा आफूलाई स्थापित गर्न सक्ने अवसर प्राप्त गरेको छ । अन्त्यमा नेपाललाई आरोग्य र आरोग्य पर्यटनको विश्व केन्द्रका रूपमा विकास गर्ने अभियानलाई सरकार, नागरिक समाज र आम नेपाली नागरिकको सामूहिक पहलमा अगाडि बढाउन सकेमा मुलुकको दिगो समृद्धिको र विश्वमा नेपालको बलियो योगदानको मार्गप्रशस्त गर्न सकिन्छ ।

आज नेपाललगायत विश्वभर “हिमालको चेतना, विश्वको आरोग्य” भन्ने नाराका साथ नेपाललगायत संसारभर आरोग्य दिवस मनाइँदछ । जीवन विज्ञानले लामो समयदेखि नै विश्वभरका मानिसहरूको पूर्ण स्वास्थ्य र समग्र कल्याणका लागि योग, ध्यान र आरोग्यका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ । त्यस्तै आरोग्य पर्यटनको क्षेत्रमा कार्य गरिरहेको होटल सङ्घ नेपालले नेपाल सरकारको नेतृत्वमा आरोग्य पर्यटनसम्बन्धी रणनीतिक अवधारणापत्र तयार गर्ने काममा सहकार्य गर्दै आएको छ । संयुक्त राष्ट्र सङ्घको आह्वानमा आज पहिलोपटक मनाउन लागिएको यस दिवसलाई केवल केवल औपचारिक रुपमा मात्रै नभएर मौलिक ज्ञान, संस्कृति र जीवनशैलीलाई विश्वभर फैलाउने ऐतिहासिक अवसरका रूपमा लिनुपर्छ । आरोग्य पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्न सरकारले सन् २०२७ लाई ‘नेपाल वेलनेस डयर’ मनाउने निर्णय गरिसकेको सन्दर्भमा स्वदेशभित्रै सबै सरोकारवाला निकायहरूले आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्न र विश्वभर प्रचारप्रसार अभियान थालनीको रुपमा प्रतिज्ञा गर्ने क्षणका रुपमा पनि यस दिनलाई लिनुपर्दछ ।

महासंघ सप्तरीका अध्यक्ष श्रवण देव, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयका प्रमुख रेखा यादव, रास्वपाका नेता अमरकान्त भ्ना, सरोज मण्डल, उपेन्द्र साह, भूपेन्द्र चौधरी, प्रमोद कुमार यादव, धनाई मण्डल, शिवराम साह लगायतले पनि जिल्लाको समस्या उठान तथा आ-आफ्ना सुझावसहित नव वर्ष तथा जुडशितल पर्वको शुभकामना दिएका थिए ।

विश्व समाचार

बिहारमा नयाँ नेतृत्व, मुख्यमन्त्रीमा सम्राट चौधरी

पटना (बिहार), २ वैशाख (रासस/एएनआई) । भारतको बिहार राज्यमा राजनीतिक इतिहासमै महत्त्वपूर्ण मोड आएको छ । भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) का नेता सम्राट चौधरीले बुधवार बिहारको मुख्यमन्त्रीका रूपमा शपथ लिनुभएको छ । यससँगै लामो समयदेखि राज्य राजनीतिमा प्रभाव जमाउँदै आउनुभएका नितिश कुमारको युग समाप्त भएको सङ्केत गरिएको छ ।

राज्यसभामा जाने निर्णय गर्नुअघि एक दशकभन्दा बढी समय बिहारको नेतृत्व सम्हाल्नुभएका नितिश कुमारको उत्तराधिकारीका रूपमा सम्राट चौधरी बिहान राज्यपालको निवास बिहार लोक भवनमा पुग्नुभएको थियो । त्यहीँ बिहारका राज्यपाल सैयद अता हसनैनले उहाँलाई मुख्यमन्त्री पदको शपथ दिलाउनुभएको हो ।

नितिश कुमारको राजीनामापछि चौधरी बिहारका पहिलो भाजपा मुख्यमन्त्री बन्नुभएको छ । सन् २०२५ को विधानसभा चुनावमा राष्ट्रिय लोकतान्त्रिक गठबन्धन (एनडिए) ले ऐतिहासिक जित् दर्ता गरेपछि उहाँले रेकर्ड १०औँ पटक मुख्यमन्त्रीको रूपमा शपथ लिनुभएको थियो । यसले राज्य राजनीतिमा लामो समयसम्म उहाँको प्रभाव देखाएको थियो । तर अब ५७ वर्षीय सम्राट चौधरीले उहाँको स्थान लिँदै बिहारको नेतृत्व सम्हाल्नुभएको छ । उहाँको उदयलाई केवल सत्ता परिवर्तनका रूपमा मात्र नभई बिहारको राजनीतिक युग परिवर्तनका रूपमा पनि हेरिएको छ, जहाँ नितिश कुमारको ‘सुशासन’ केन्द्रित शासन शैलीले लामो समय प्रभाव जमाएको थियो ।

सम्राट चौधरीको राजनीतिक यात्रा रोचक मानिन्छ । राजनीतिमा प्रारम्भिक प्रवेश उहाँले १९९० को दशकमा राष्ट्रिय जनता दल (आरजेडी) बाट गर्नुभएको थियो भने पछि सन् २०१८ मा उहाँ भाजपा प्रवेश गर्नुभएको हो । सन् २०२३ मा उहाँलाई भाजपा प्रदेश अध्यक्ष बनाइएको थियो र सन् २०२४ मा उहाँले बिहारको उपमुख्यमन्त्रीको जिम्मेवारी सम्हाल्नुभएको थियो ।

सन् १९६८ मा जन्मनुभएका चौधरी राजनीतिक रूपमा प्रभावशाली परिवारबाट आउनुभएको हो । उहाँका पिता शकुनी चौधरी तारापुर निर्वाचन क्षेत्रबाट छ पटक विधायक निर्वाचित हुनुभएको थियो भने आमा पार्वती देवीले सन् १९९८ मा तत्कालीन समता पार्टीबाट सोही क्षेत्र जित्नुभएको थियो ।

पहिले नितिश कुमारका कट्टर आलोचक रहनुभएका चौधरी सन् २०२४ मा भाजपा-जेडीयु गठबन्धन पुनः बनेपछि राजनीतिक रूपमा नयाँ भूमिकामा देखिनुभएको थियो । सन् २०२२ मा उहाँले सार्वजनिक रूपमा नितिश कुमारलाई सत्ताबाट हटाएपछि मात्र आफ्नो प्रतीकात्मक ‘मुरेथा’ (पगडी) उतार्ने बताउनुभएको थियो, जसले उहाँको आक्रामक राजनीतिक शैली झल्काउँथ्यो ।

आजको शपथ ग्रहणअघि केन्द्रीय मन्त्री चिराग पासवानले चौधरीलाई भेटेर शुभकामना व्यक्त गर्नुभएको थियो । उहाँले सामाजिक सञ्जाल एक्समा लेख्दै चौधरीको नेतृत्वमा बिहार विकास, सुशासन र समृद्धिको नयाँ चरणमा प्रवेश गर्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

सम्राट चौधरीको नेतृत्वलाई ओबीसी समुदाय, विशेषगरी कोइरी/कुशवाहा समूहबीच पार्टीको समर्थन विस्तार गर्ने रणनीतिक कदमका रूपमा पनि विश्लेषण गरिएको छ ।

अन्डमान सागरमा डुङ्गा दुर्घटना, २५० बेपत्ता

ढाका, २ वैशाख (रासस/एपी) । असुरक्षित समुद्री यात्राको जोखिम फेरि एकपटक भयावह रूपमा सतहमा आएको छ । मलेसिया पुग्ने प्रयासमा अन्डमान सागर हुँदै यात्रा गरिरहेका रोहिङ्ग्या शरणार्थी र बङ्गलादेशी नागरिक वोर्केको एक डुङ्गा डुब्दा कम्तीमा २५० जना बेपत्ता भएको संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय निकायहरूले जनाएका छन् ।

संयुक्त राष्ट्रसंघीय शरणार्थी उच्चायुक्तको कार्यालय (युएनएचसआर) र अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन सङ्गठन (आइओएम) ले मङ्गलवार जारी गरेको संयुक्त विज्ञप्तिअनुसार कोक्स बजार जिल्लाको टेकनाफ क्षेत्रबाट रोहिङ्ग्या शरणार्थी र बङ्गलादेशी नागरिक वोर्केर मलेसियातर्फ गइरहेको डुङ्गा अन्डमान सागरमा पल्टिएको हो । तर यात्रा क्रममा अन्डमान सागरमा डुङ्गा पल्टिएपछि सबै यात्रु बेपत्ता भएको आशङ्का गरिएको छ ।

डुङ्गा कहिले डुबेको हो भन्नेबारे स्पष्ट जानकारी अबै प्राप्त नभएको र बुधवारसम्म खोज तथा उद्धार कार्यको अवस्थाबारे पनि अनिश्चितता रहेको बताइएको छ । एजेन्सीहरूका अनुसार अत्यधिक भीड, तीव्र हावा र उग्र समुद्री अवस्थाका कारण डुङ्गाले सन्तुलन गुमाउँदा दुर्घटना भएको हुन सक्ने प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ ।

उक्त घटनाले रोहिङ्ग्या समुदायको दीर्घकालीन विस्थापन र सुरक्षित तथा दिगो समाधानको अभावलाई पुनः उजागर गरेको संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय निकायहरूको भनाइ छ । म्यान्माको राखाइन राज्यमा जारी हिंसा र अस्थिरताका कारण उनीहरूको सुरक्षित स्वदेश फर्किने सम्भावना अबै अनिश्चित रहेको छ ।

त्यसैगरी, बङ्गलादेशस्थित शरणार्थी शिविरहरूमा सीमित मानवीय सहायता, शिक्षा र रोजगारीमा प्रतिबन्धित पहुँचजस्ता समस्याले रोहिङ्ग्याहरूलाई जोखिमपूर्ण समुद्री यात्रा रोज्न बाध्य बनाइरहेको उल्लेख गरिएको छ । यस्तो अवस्था निरन्तर रहँदा मानव तस्करी र समुद्री दुर्घटनाको खतरा थप बढ्दै गएको बताइएको छ ।

हाल बङ्गलादेशले म्यान्माबाट विस्थापित १० लाखभन्दा बढी रोहिङ्ग्या शरणार्थीलाई आश्रय दिँदै आएको छ । युएनएचसआर र आइओएमले ती शरणार्थीहरूको जीवनरक्षक सहायता सुनिश्चित गर्न अन्तर्राष्ट्रिय समुदायसँग थप आर्थिक सहयोग र ऐक्यबद्धता सुदृढ गर्न आग्रह गरेका छन् ।

अन्डमान सागरको यो दुर्घटनाले केवल एक मानवीय त्रासदी मात्र नभई क्षेत्रीय शरणार्थी सङ्कटको गम्भीरता र अन्तर्राष्ट्रिय उदासीनताको परिणामलाई पनि उजागर गरेको छ ।

